

Opgave 1

Inflatie: wat zeggen de cijfers?

In de westerse landen zijn de officiële inflatiecijfers (gemeten inflatie) doorgaans laag. Strak monetair beleid en globalisering van de wereldeconomie hebben daaraan bijgedragen. Maar de 'gevoelsinflatie' kan afwijken van de gemeten inflatie. De gevoelsinflatie geeft weer hoe de consument denkt dat het gemiddelde prijspeil zich ontwikkelt. Het niveau waarop de consumenten de inflatie 'voelen' kan bepalend zijn voor hun bestedingen.

- 2p 1 Leg uit dat consumentenbestedingen kunnen worden **versneld** als de gevoelsinflatie hoog is.
- 2p 2 Leg uit dat consumentenbestedingen ook kunnen worden **afgeremd** als de gevoelsinflatie hoog is. Gebruik in het antwoord het begrip koopkracht.

In de Verenigde Staten van Amerika (VS) gebruiken statistische bureaus twee officiële inflatiecijfers:

- Consumentenprijsindex (CPI): dit meest bekende inflatiecijfer wordt in de VS op dezelfde manier berekend als het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) het inflatiecijfer in Nederland berekent. De prijsontwikkeling van de in de VS **geconsumeerde** goederen en diensten is de basis.
- Producentenprijsindex (PPI), ook wel bekend als bbp-deflator: de prijsontwikkeling van de in de VS **geproduceerde** goederen en diensten is de basis. De optelsom van alle toegevoegde waardes in een jaar vormt het bruto binnenlands product (bbp).

De index voor deze inflatie wordt gemeten met de formule:

$$\frac{\text{index waardestijging bbp}}{\text{index volumestijging bbp}} \times 100$$

(beide stijgingen worden gemeten van jaar tot jaar)

- 2p 3 Maak van onderstaande tekst een economisch juiste redenering. De CPI is een ...(1)... en gewogen prijsindexcijfer. Een verandering van het consumptiepatroon kan aanleiding zijn om in de berekening van de CPI de ...(2)... aan te passen. De PPI is in het geval van inflatie ...(3)... dan 100 omdat de stijging van het bbp uitgedrukt in ...(4)... groter is dan de stijging van het bbp uitgedrukt in ...(5)....

Kies uit:

- bij (1) enkelvoudig / partieel / samengesteld
- bij (2) partiële prijsindexcijfers / wegingsfactoren
- bij (3) groter / kleiner
- bij (4) geld / hoeveelheid goederen en diensten
- bij (5) geld / hoeveelheid goederen en diensten

In bron 1 is de gemeten inflatie in de VS weergegeven. In vrijwel elk jaar is er een verschil tussen de hoogte van de inflatie gemeten op basis van de CPI en de hoogte van de inflatie gemeten op basis van de PPI. Er zijn periodes waarin dit verschil erg groot is, zoals tussen 1978 en 1982. Toen beperkten de Arabische landen de export van olie naar de VS en Europa. De VS en Europa waren in die tijd sterk afhankelijk van olie uit de Arabische landen.

Gebruik bron 1 bij de vragen 4 en 5.

2p **4** Bereken de CPI in de VS van 1980 met 1978 als basisjaar.

De wegingsfactor van olie en brandstoffen is in de VS bij de CPI hoger dan bij de PPI.

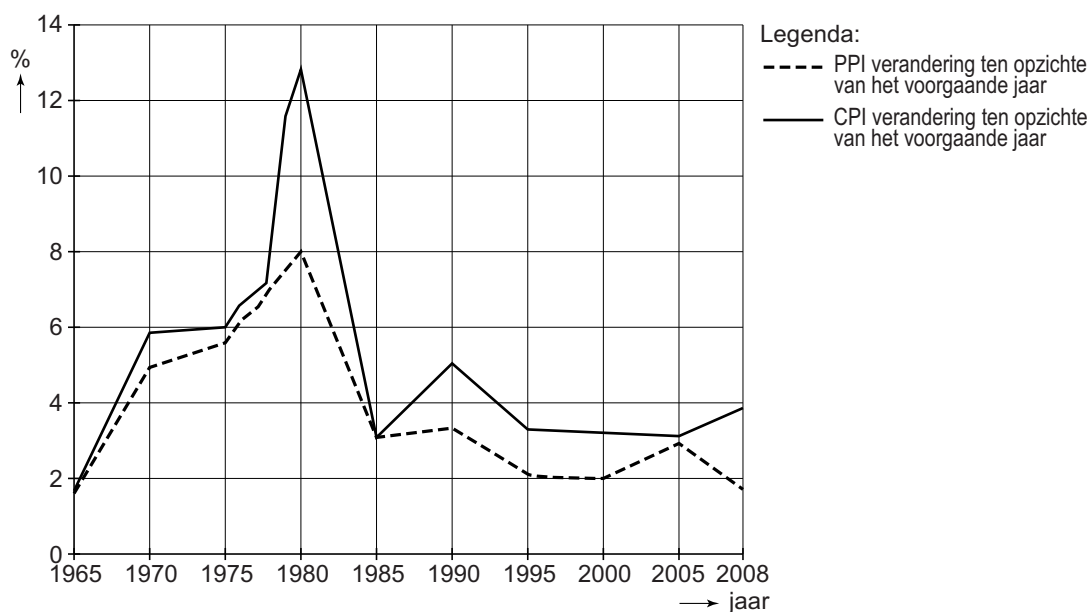
2p **5** Voor het verklaren van het verschil tussen de CPI en de PPI in de VS in de periode 1978-1980 kunnen vier van de volgende zeven denkstappen worden gebruikt.

Kies de juiste vier denkstappen en zet deze in de juiste volgorde. Start met denkstap 1.

- (1) Arabische landen beperken de export van olie naar de VS.
- (2) De prijzen van olie en brandstoffen in de VS dalen.
- (3) De prijzen van olie en brandstoffen in de VS stijgen.
- (4) In de VS ontstaat een aanbodtekort van olie.
- (5) In de VS ontstaat een vraagtekort naar olie.
- (6) Inflatie op basis van de CPI stijgt sterker dan op basis van de PPI.
- (7) Inflatie op basis van de PPI stijgt sterker dan op basis van de CPI.

Opgave 1

bron 1 inflatieontwikkelingen in de VS: 1965-2008

in de grafiek gebruikte percentages voor de jaren 1975 tot en met 1980

jaar	op basis van PPI	op basis van CPI
1975	5,5	6,0
1976	6,2	6,8
1977	6,5	7,2
1978	7,2	7,5
1979	7,5	11,8
1980	8,0	13,0